★ ዴሞክራሲያ ★

★

ቅጽ 2 ልዩ ጥናታዊ እትም — 2 ጥር 10 ቀን 1968 ዓ/ም

****
* የኢትዮጵያ ሕዝባዊ አብዮታዊ ፓርቲ ልሳን *
****

ከፋ — እስከመቼ የፋሺስቶችና የከበርቴዎች መረገጫ?

አዋጁን ማወጅና የታወጀውን ማስፈፀም ሁለት የተለያዩ ተግባራት መሆናቸውን እያሌ ጊዜያት ሳንገልጽ አልቀረንም:: በመገናኛ መሣሪያዎች ስለአንዳንዶቹ ሁኔታዎች መግለጽና የተባለውን መፈፀም እንደዚሁ ሁለት የተለያዩ ተግባራት መሆናቸውን ዕድሜው ከአሰር ዓመት በላይ የሆነ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ የሚያውቀው ነው:: ሀገራችን ውስጥ አዋጁ ማወጅና የታወጀውን በተግባር ማዋል፣ ችግሮችን መዘርዘርና ለችግሮች ቋሚ መፍትሔ መፈለግ አለዛውም እያሉ ከማስቸገራቸው የተነሳ በአፍ የሚነገረውን ተቃራኒ በገበር እንዲጋጠበቅ ወደውገደቡ ደረጃ ላይ ደርሰናል:: የባጥ የቆጡን መቀባጠርን፣ ልሣን ማሳመርን፣ የጠሰት እንባ መረጨጨትን ሞኖፖል የያዘው ''ምርጥ መኩንኖች'' መንግሥት፣ በአፍ በማውራትና በገበር በማሳየት መካከል ያለውን ልዩነት በማስፋት ረገድ ታሪካዊ ከበረ—ወሰን ለማምጣት የተዘጋጀ ይመስላል:: እንደው ይለፋል እንጂ ይህን ከበረ—ወሰን ገና ደር እንዳለፈ ባያለጸገለት ነበር! ራሱ የመሬቱ አዋጁ ብቻ የክብር ዋንጫ የሚያስጠው ነው::

የመሬትን አዋጁ ተግባራዊነት የተቀበልነው ቢሆንም፣ በገበር እስከ ዋለ—የሚል ጠረግ ሳንጨምር በት አይደለም:: ለንደምና የው በገበር አለዋለም:: 'ምርጦቹ' ዛሬን ላይ እስከተቀመጡም ድረስ እንደማይውል ገለጽ ከሆነለን ሰንበት ብሏል:: በሰሜን ክፍለ—ሀገራት ይህን አዋጁ በሥራ ላይ የማዋሉ ተግባር እስከናካቴውም ያለ ተቀባይ እንደሆነ ራሱ ''ምርጦቹ''መንግሥት ሳያፍር የሚገልጠው ሐቅ ነው:: ገሩ ዉ.ቸር ችሪያ የሆነው ያው የደቡብ ክፍል ነበር:: በደቡብም ክፍል ቢሆን አዋጁ የተጻፈበት ቀለም ገና ሳይደርቅ በሥራ ላይ እየዋለ መ ቁርንም እስደደመረ አሁንም ይህ የተቀጠው መንግሥት የሚያምነው ነው:: እና ግን ከመጣመምና ከመዛባት አልፎ ወደመቀልበሱ እየመራ ነው ብለናል:: ያለውን ነባራዊ ሁኔታ ተመልክተን የሰጠነው ቃላችን ነውና እናጥረውም:: ለሰፊው ሕዝብ/ብ ተለይም. ለደሀው አራሽ ገበሬ የተሰጠ ተራማጅ ፀረ—ፊውዳልና ፀረ—ኢምፔሪያሊስት መንግሥት ነን ብሎ ሲለፍፍ ፀረ—ሰፊው—ሕዝብና ፀረ—ተራማጅ ነህ ብለን ጠቅን ነገረነዋል:: ከኢምፔሪያሊስቶች ጋር እየደለቀ ኢምፔሪያሊስቶችን ምፀዋት እየለመኑ ፀረ—ኢምፔሪያሊስትነት እና ውቀም ብልነዋል:: ስለፈን ዘርፈን ለሥልጣንህ ብቻ ነው እንጂ ፀረ—ፊውዳል እንኳን አይደለህም፣ ተራ የፋሺስት መንግሥት ነህ እስከማለት ደርሰናል:: ይህንንም የምናጥፍ አይደለንም:: "የምርጦቹ መንግሥት፣ ምሥጋና ይግባውና፣ ያልነውን ሁሉ ደጋግሞ በገበር እያሳየን ነው::

ባለፈው ''ልዩ ጥናታዊ እትማችን'' በሲዳሞ የተካሄደውን የአብዮት ቅልበሳ በሪፖርት መልክ ማቅረባችን የሚታወስ ሲሆን፣ ለሁኑ ''ልዩ ጥናታዊ እትም'' ከከፋ የደረሰንን ሪፖርት እና ቀር ባለን:: አሁንም ፋሺስቶችና ፊውዳሊስቶች አብረው ማህበር ሲጠጡ እናገኛቸዋለን::

ለሁሉም ሪፖርቱ፣ ባንዳንዱ ሰነዶች ተደገፍ ከዚህ በታች እነሆ!

የከፋ ክፍለ—ሀገር ያለፈት 5 ወራት ሪፖርት

1967 ዓ/ም ትግል ዘመን ተፈጸም ወደ 68 ዓ/ም መሸጋገሪያ ክረምት የከፋ ክ/ሀገር ሰፊ ሕዝብ ትግል ባላባቶችን፣ የቢሮ ከበርቴዎችንና አልፎ ዘርፎም የምርጥ መኩንኖችን መንግሥትና የበ ላይ ጠባቂውን የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝምን በርክ ላይ ስለጣላቸው ትግሉን ለመቀጨት ሰፊ ጥረት ያደርጉ ጀመር:: የሊሙ ቢንጡ ገበሬዎች ሰኔ 7/67 ዓ/ም የማህበራቸውን ቀን ሲያከብሩ የተመሰ ከቱ የፋሺስቱ መንግሥት ተወካዮች የሊሙን ገበሬ ኃይል መጠናከር በብርቱ እንዲታሰበበት ለበላዩ ቻቸው አሰሰቡ:: ወዲያው የከተማው ፊውዳሎች ከወረዳው ፖሊስ ጋር ተባብረው ጠምሎ ፳ ቀን

ገበሬዎች ከበበብ ሰብታቸው በመጠቀም ያስከሯቸው የሌሙ ሱንጤ /ገንቲ/ ሥራ-ሰጦች ከገበሬዎች ጋር ካጣሉ በኋላ በመስኩት ውስጥ ከበድ መሣሪያ ባይ ፍር በመተኩስ 7 ሰዎች ሲገደሉ ወደ 60 የሚሆኑትን አቁስለዋል:: ከቆቶቻቸው ውስጥ ሁለቱን ይዞ በውታቸዋል:: በዚሁ ቀን የተራማጅ ገለሰቦች ቤት ዝርፈዋል ከተገደሉትም ውስጥ አብዛኞቹ የማሕበራት መሪዎች ነበሩ:: መንግሥቱም ገድለዋል ዝሎው የተጠቁትን ከበርቴዎች ለ20ሮ ያህል የቀለም አበር አበሮ ሉቆቸዋል:: ሆኖም ይህ የ5 ገበሬዎች ሞት የሌሙ ሱንጤ ገበሬዎች 1ኛ የመንግሥት ቃንነት

2ኛ ትግላቸውን መራራና ረጅም በመሆኑ መደራጀት እንዳለባቸው ትምህርት ሆኗቸዋል:: በገለጽ በጉዳት የተደበደቡት የሌሙ ሱንጤ ገበሬዎች ይሁኑ እንጂ በመላው የከፋ ክ/ሀ/ ሕዝቦች ላይ የበር ከበበቶች ፊውዳሎችና ፖሊሶች ከባድ በደል ፈጽመዋል:: ስለሆነም ገበሬው የፍራል ውዱቀት ደርሶበታል:: ይህም የሆነው ከተዐፅኖና ከበደሉ ሌላ ዘማቾች /ከእጋርና ከሌሙ ሱንጤ በስተቀር/ የምርጦች መኩንኖች መንግሥት አለሠራ ስለሌቸው ብክራሉ ወይም በሙሉ ምድር ጣቢያቸውን በመልቀቃቸው ከሚወጡትና ከሚወጡቸው ገበሬ ጉን ሆነው ትግሉን ነው ቀጠሉ ባለመቻላቸው ነው:: ሐምሌ 14 ቀን በቦንጋ ምድር ጣቢያ ... በዴቻ ወረዳ፣ በገምና አስልጣኞጣው ጣቢያ ገበሬዎችን ሲያደራጁ ከነበሩ ዘማቾች ላይ አደሀሪያን

ከፍ ተወ

1. መስመድ አማን — የዩኒቨርሲቲ ተማሪ /3ኛ ዓመት ኢንጂነሪንግ/
2. መብረት ሽፈራው — " /2ኛ ዓመት ቢደንስ/
3. ዘውዱ አጋ — የሚያዝያ 27 2ኛ ደረጃ ተማሪ /11ኛ ክፍል/
4. አለሙ — የዘማች ምግብ አዘጋጅ
5. ቢያገዝ 20 ገበሬዎችና ቅፍና

ገድለዋል::

መስመድ አማን፣ መሠረት ሽፈራውና አለማዝ ከተገደሉ በኋላ ተቃጥለዋል:: ዘውዱ አጋ በፍለጋ በመንገዱ ለስለላ 1 ገደሉ 1 አቁስሎ ጥይት ሲያልቅበት በገጀራ ተቆራርጦ ተገድሏል:: ሌሎች ... እንዴ ዘማች የት እንደደረሰ አይታወቅም:: አንዳንድ ገበሬዎች ስሙ እንጂ በመንግሥት በኩል እርምጃ አልተወሰደም:: የገበሬ ማሕበራት መሪዎች ቤትና ንብረትም ተዘርፏል:: ዘማቾች ጥያቄ ካቀረቡ በኋላ ጣቢያቸውን ዘግተው ተመልሰዋል::

ይህ በዚህ እንዳለ በደማ ፖሊሶች መካከል እንቅስቃሴ እየተካሄደ ነበር:: እንቅስቃሴው ይመራ የነበረው ጠቅላ በሆኑ ጥቂት የፖሊስ አባላት ሲሆን፣ ጥያቄዎቻቸውን ለማስረዳት 30 ያህል አባላት የሚገኙበት ኮሚቴ ሐምሌ 3 ቀን ተቋቁሞ ነበር:: ጥያቄዎቻቸውን ምን ምን እንደነበሩ ለማሳየት የዚህ ኮሚቴ አባላት በጥምጥቅ ላይ ያነበሩ የደርግ አባላት የሰጡት ደብዳቤ እንሆ፣

ሐምሌ 20 ቀን 1967 ዓ.ም

ክቡራን የደርግ አባላት

እኛ በከፋ ክ/ሀገር ውስጥ የምንገኝ የፖሊስ ሠራዊት አባላት ከለውጡ ገንቢር ቀደም ከሆኑት ሹፍሎች አንዱ እንደመሆናችን መጠን ለውጡ የመጠረጉን ገብ የሚመታቸን ለሠፊው ሕዝብ የምናቀርበው አገልግሎት የቀን ያህል እንደተሻሻለና ወደኋላም እንደቀረ የእሁኑ አቋማችን በበለጠ ሊያስረዳ ይችላል:: ይሁንና የምናበረክተው አገልግሎት ሆነ ለእብዮት የምንሰጠው ድጋፍ በእሁኑ ሠረገ እየቀን ወደፊት በበለጠ እራምጃ ወይም ሊያራምድ ይችላል ዝሎ ከማይገመት ደረ ደርሶናል:: ይህ እንዴት ሆነ? የሚለው ጥያቄ የሚያስከትለው መልስ ቢኖር የከፍለ ሀገሩ ወታደራዊ አባሎች ከለውጡ ጋር ተራምደዋልን? ወይንስ በቀደሞው የፊውዳልና የጭቁን ሥርዓት እንደቆዩ ተደረገ? ከሚያሰኝ ጥያቄ ሚያቄ እንጂ ሌላ መልስ አይኖረውም::

ይህንን የተገነዘብን የሠራዊት አባሎች ከሠፊው ሕዝብ አብራክ የተገኘን መሆናችንን በማስብ ከዓብረ ካለፉ አፈንጋጦን ወይንም መደባችንን በትክክል ባናውቅ ብንቆይ ወደፊትም የሠፊው ሕዝብ አብዮት ነፃቡን የሚያገኙበት ጊዜ የታሪክ ተወቃሾች ስለምንሆን ከሠፊው ሕዝብ ጉን በመሠለፍ ተግባራችንን ለማከናወን መቻል አለብን:: በእሁኑ ደረጃ ግን ሕዝቡን ለማገልገል የተቋቋምን መሆናችንን ወደመዘንጋት እኛንም ከአድሐሪያን ጋር ጸዋ ቀማኞች ስላደረገን ይህ እንዴት ሊሆን ቻለ ለማለው ጥያቄ መልሱ 1ኛ ከአለቆቻችን የቀደሞው የጭቁን ሥርዓት እስከሁን ባለመለቀቁ እንደ አንደበድ ውኃ በጥቂት አባላት ገለሰቦች በእውኑ ደረጃ ወደደን ሳይሆን ባለብን ተጽእኖ ምክንያት የምንገዛ፣ አውቀን ተረድተን አካሄዳችንን አባምረን ከሠፊው ሕዝብ ጉን በእኩልነት እንዳንገራመድ፣

እንዳንወያይ ገለልተኛ እንዲንሆን ተደርጎ ከእንገደባታችን የሚፈለቀት ቃላት እንደወንጀል እየተቀ
ጠረ የጥርጣሬ መንፈስ በራሳችን ላይ እንዲንሠራራ የተደረገን ስለሆነ ይህ የንግግር መብት ማጣ
ትና ገለልተኛነት የሚቀርበት ትዕዛዝ እንዲሰጥልን::

2ኛ በአዲሱ ሥርዓት ለውጥ ያገኘነው የሥራ ሆነ የንግግር መብትና ነፃነት ለመቀማት አሳ
ፀፃፊ እውነትን ወደጎን መለሰው የውሸት ክርክሮቻውን እየደበደቡ በየበታው ቢዘረዝም ወደጎን የገበ
ቸው እውነት በጊዜው መውጫ ላይ ቁርም:: ይህንን ያልተገነዘቡ የቀድሞው ሥርዓት ያልተላቀቃቸው
ከመካከላችን ስለሚገኙ

3ኛ ለመሸምና ለመሸለም ሲሉ አለቃውን ከጭፍሮቹ ሠራዊቱን በቀጥር፣ በማዕረግ ሲሸሉን ከወ
ታደሩ እያቃቃረ ደም እንዲፈስና ሠራዊቱ ከሠራዊቱ እንዲሁም ከኅብረተሰቡ ጋር እንዲጋጭ የሚያደ
ርጉ በመካከላችን ስላሉ ይኸው እንዲታወቅልንና እርምጃ እንዲወሰድባቸው::

4ኛ ሳይሠሩ መብላትና በመንግሥት ሥራ ላይ መቀለድ፣ ሹመትንና ሽልማትን ሳይሠሩ ማግኘት
በኅብረተሰብአዊት ኢትዮጵያ ቦታ ያለመኖሩን እናውቃለን ግን እየቀለዱ የሚኖሩ ለመኖርም የሚፈ
ልጉ፣ ሠራዊቱን የአደጠሪያን መሣሪያ ያደረጉ ለማድረግ የሚጥሩ፣ በንፁሐን ወንድሞቻችን ደም
የሚያፈዙ፣ የእግር ውስጥ እሳቶቻችን መኖራቸውን እንዲያውቁልን:: ሆኖ ወሬና አሉቧልታ በኅብ
ረሰብአዊነት ብርሃን እየተፈለገ ከኅብረተሰቡ ሆነ ከሠራዊቱ መካከል በመጋለጥ ላይ መሆኑን ከመ
ዘንጋታቸውም በላይ እነዚሁ አባሎች የአለቆቻችን የቅርብ ምስጢረኞች በመሆናቸው ሥራቸው እንዲጋ
ለጥ የሚጠይቀውን አባል በዘወወር ሆነ በልዩ ልዩ የተንኮል ዘዴ እንዲበረር እንዲጠፋ እስደርገ
ዋል እደርገዋለም::

5ኛ ሠፊው ሕዝብ በአሁኑ ጊዜ የያዘው የመደብ ትግል መሆኑ ተዘንግቶ ስለመደባችን በነከራ
ከሮ እንደወንጀለኛና እንደጥፋተኛ እየተቀጠርን እንዳናውቅ እንዳንረዳ ተጽእኖ በርከቶ ከምናገለ
ግለው ሕዝብ በአኩልነት ወይም ቀድመን መገኘት ሲገባን ሕዝቡ ቀድሞን አለወቃቸሁም፣ አልገባቸሁም
እናስተምራችሁ ሲለን ለሚመጣው ትውልድ እንደምናገለግልም አለገባንም:: እስከዚያ አንዳንዱ በራ
ሳቸው የማይተማመኑ ተሸፋፍነው ለመኖር የሚፈልጉ ጥቂቶች ወዲያና ወዲህ እያሙ እንደሚወዘወዝ
ቀዘፍ ቀጠል ኢያወዘወዙ የሚጠመዱን አሉ:: በእነርሱም ሆነ በእኛ ላይ የሚገኙትን አንዳንዱ
ስሕተቶቻችን እንድናርም እንድናሻሽል ስንጠይቅ አለያይተውንና አደገቀረው ሊኖሩ የሚፈልጉትም አሉ
ስሕተታችን እናርም፣ ከኅብረተሰቡ ጋር እንገናኝ እንወቅ እንጠይቅ፣ የውስጥ አስተዳደር ይሻሻል
የሚለው አዮል የሚጠብቀው ዕድል የተንኮል ወጥመድ መዘርጋትና መዱረሻውም አይታወቅም::

6ኛ ከሠራና በየቡ እንዲሁም በጂማ ከተማ ውስጥ በሚያዝያ ወር 67 ዓ/ም ደርሶ ስለነበረው
የንፁሐን ደም በከንቱ መፍሰስና ደርሶ ስለነበረው ሁከት የነገሩ መነሻ ጉዳይና በእነማን እንደ
ተነሳሳ መታወቅ አለበት:: ለዚሁም መልስ እንዲሰጡ የምንጠይቀው

ሀ ንቅናቄው ከመጀመሩ በፊት ለአባሎች በስብሰባ ላይ ለምን እንዳልተገለጸ

ለ በነበረው ዋና አስተዳዳሪ ላይ አስቀድማ ያቀረበው የወታደሩ ክፍል ከሆነ ጥቂት አባሎች
መሳሪያውን ሠራዊት እንዴት ለመወከል እንደቻሉ ጠ/በወታደር ስም አቤቱታ ካቀረቡ ሠራዊቱ ለምን
ጠብ እንዳልሰጠበት የዚያን ጊዜ አቤቱታውን ያዘጋጁት አሁኑኑ ወጥተው መልስ እንዲሰጡ::

7ኛ በንቅናቄው ሰሞን ወታደሩ ከከበርቴ ጋር ተሠለፈ የሚባል ወሬ ነበር በእርግጥም ከመ
ካከላችን አንዳንዱ አባሎች ከከበርቴዎች ሲዞሩ እንመለከታቸው ነበር:: ሀ/ ከበርቴዎች ጠመር
መሣሪያ ትጥቅ ለምን እንደተደራጁ ለ/ ከእኛ ጉን ለምን እንዲሠለፉ እንደተጠየቀ ጠ/ የወዝ
አደሮች ሠልፍ ሲበተን የከበርቴዎቹ ለምን እንዳልተበተኑ መልስ እንዲሰጡ::

ለዚህ ደብዳቤ መንግሥቱ የሰጠው መልስ ከኮሚቴው አባላት 7ቱን ከስብሰባ ላይ ማሰር ነበር::
የታሰሩት ወታደሮች ወደ አዲስ አበባ ተልከው፣ ፍርዱ በመጠባበቅ ላይ ናቸው:: የቀሩትን እየጠ
ሩ ማቆሚያ የሌላቸው ምርመራዎችና ወረዳዎች ለከቀቸዋል::

መሣሪያቸውና ንብረታቸው በከ/ሀ/ ባለስልጣኖችና ፖሊሶች አስገዳጅነት የተመለሰላቸውና መን
ግሥቱ ከግድ ቀው በመከለፈ የተደሰቱት ባላባቶች ዱንፋታ የገበሬውን ምራል ዝቅ ሲያደርግና ትግሉ
ጭምር ያቀዘቀዘ ወዛደሩ በጂማ ከተማ አንዳንዱ ዱሉችን በመቀዳደት ላይ ነበር:: የጂማ ወዛደር
ከ10 ወር በላይ በግልጽና በድብቅ ሲታገል ከቆየ በኋላ ቀደም ብሎ የተቋቋመው የወዛደር አደ
ራጅ ኮሚቴ በከፋ ክፍለ ሐገር የኢ.ሰ.አ.ማ. ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ነሐሴ 18 ቀን ከፈተ::
በዚህ ዕለት 2000 ያህል ወዛደሮች በጊቤ አዳራሽ ተገኝተው በዓሉን ሲያከብሩ 1ኛ ከወናው
ኢ.ሠ.አ.ማ. ቢሮ የተላከ ሰው 2ኛ ከአደራጅ ኮሚቴ 2 ሰዎችና 3ኛ ላብ አደሮች ተራ በተራ

ስለወዛደሩ ድርጅት አስፈላጊነት በሰፊው ዲሞክራሲያዊ አብዮት አገሪር የተደረገላቸውን ገለፃ ሰምተው በፈንጠዝያ ተመለሰዋል። ይህም ጋዜጣ በርው አንቀሳቀሰፈተ ከፍተኛ ተፅዕኖ ያደርጉ የነበሩትን የከ/ሀ/ ጋለሰለጣኖች የወዛደሩን ኃይል በይስለት የፈሩበት ዕለት ነበር።

~~አደራጁ ኮሚቴው ሲቋቋም ከ6~~ ኑኘን ማህበራትና ከ300 የማይበልጡ አባላት ነበሩት። ~~ወደ ሰኔ መጨረሻ~~ ላይ የማህበራቱ ቁጥር 14 ሆኖ የአባላቱ ብዛት ~~3,000 ተቃረበ። አደራጁ~~ ማህበራቱም 1. የተገበሩት ሽንጧት ሥራ ማህበር

2. የወፍጮ ማህበር

~~3. የኮፌርጅ /መስራቢ ትራንስፖርት/ ማህበር~~

4. ንግድ ባንክ

5. አዲስ አበባ ባንክ

6. የኢትዮጵያ አየር መንገድ ናቸው።

~~ከሐምሌ ጋዜጣው ወራት~~ ~~ጀምሮ~~ ~~ማህበራት ደግሞ~~

1. የበና በትና ወጠኝ አቅራቢ ሠራተኞች ማህበር
2. የከባ ዱንጋይ ሠራተኞች ማህበር
3. የጋራዥ ሠራተኞች ማህበር
4. ~~የብስ ሠራዎች ማህበር~~
5. የሻይ ቤት ሠራተኞች ማህበር
6. የታክሲ ሹፌሮች ማህበር
7. የኮንታል ሸክላዎች ማህበር
8. ~~የማዘጋጃ ቤት ~~ ሠራተኞች ማህበር~~

ይህ የላበ አደር ኃይል ከገበሬው ጋር አብሮ ቢነሳ ምንም ኃይል እንደማይገታው ያተነዘቡት የበር ከበር ተፃፎ ሹሉ በለው ማህ... ከወደፊት በኋላ ... የሚኪንሽንና የላብአደሩን ኃይል የሚያዳክሙበት ምክንያት መፈለግ ጀመረ።

በዚህ መካከል የከፋ ክፍለ ሀገር ሕዝብን ግጭት ይጠቅምበት የነበረው የኢትዮጵያ መሠ ... 25 ... ጀመረ። ቀደም ብሉ ነሐሴ 24 ቀን የጉብ ... ሲ... ሀል የምዕራብ ትራንስፖርት ለንቆኞችና ሌሎችም መኪናዎች ተፃ ቶ ለአንገደቱ በተደረገው የአቀባበል ሥነ ሥርዐት ላይ የተገኘው ሕዝብ ብዛት የመንግሥቱን ፀጥታ ክፍል ከማስደንገጡ የተነሳ የሥራ ... ቃጋ ቁጥር ጸፍ ሃይል። ጉበኤው ስለፈተ የለው ገበሬ ማህበር ዋና ፀሐፊ ... ሩቀ መንግር ማለን በመቶ ቀበ ያደረገው ንግግር ''ሕዝቡ አልነቃም'' እያሉ በሰዘዙን ለማደናቀፍና ለማጠናከር የሚፍጨረጨረው መንግሥትና የሱ ቀጥር ''ማርከሰስ'' ሕዝቡን ሊያታለሉ እንደማይችሉ ትልቅ ምስክር ነው። ከዚያም የኢ.ሰ.አ.ማ. ሺማ ቅርንጫፍና መምህራን ማህበር ተወካዮች በየተራ ባደረጉት ንግግር አብዮቱ 1966 ዓ.ም. ከተጀመር የተጋዘበትን በማውሳት ጠለቅ ያለ ግምገማ ካቀረቡ በኋላ ሁሉም በነሐሴ ወር '67 ዓ.ም. ላይ አብዮቱ በፈናለበስ ላይ መሆኑንና አዲሱ ዲሞክራሲያዊ አብዮት መካሄዱ እንዳለበት በአንድ ቃል ማስገንዘቢያ እንዲያም ሲል ማስጠንቀቂያ አስተላለፈዋል።

ነሐሴ 26/1967 ዓ.ም. የኢ.ሕ.አ.ፓ. ፕሮግራም የጂማን ከተማና አካባቢውን አጥለቀለቀው። ሁሉም ፕሮግራሙን አንቀ ይዞ ማመን አስቸገረው። ምን ማለት እንደሆነም መተንተን ያቃተው የቲት አልነበረም ይሁን እንጂ ኢ.ሕ.አ.ፓ. በጣም ከፍተኛ ድጋፍና ተቀባይነት ሊያገኝ ቻለ። በመምህራን በኩልም ከፍተኛ ድጋፍ አገኘ። በጭራ ሁሉም የትግሉን አቅጣጫ ምን መሆን እንዳለበት በትግሉም ያለውን ተሳትፎ መጠመር እንዳለበት አስገንዘቡ። የትግል ስሜትን ቀስቀሰ። ሆኖም በተለይ በጂማ ከተማ ያለው ሕዝብ ፕሮግራሙን ከመምህራን ማህበር ጋር አያያዘው። የመምህራንን ጉርኤ በዓይነ ቁራኛ ይከታተለው የነበረው የፀጥታው ክፍል በጣም ተደናበሮ ለጊዜው የሚጨበጠው አጥቶ ከቆየ በኋላ ነገሩ ሥር የያዘ መሆኑን ሲረዳ ቀስ ብሉ ምርመራውን ቀጠለ።

የተነሳንበትን መንደርደሪያ ሐሳብ ለማጠቃለል ያህል በጠምሌና በነሐሴ ወራት

1 — ጭቆኑ አፈር ገፊ ዘማቾች ቢሉትም ድርጅቱን አጠናክሮ የመደብ ትግሉን ከማፋፋም በስተቀር የደርግ ወኪሎች መንግሥት የወረቀት አዋጁና የአፍ ዱለላ እንደማይጠቀመው በይበልጥ የተገነዘበበት

2 — ሳብ አደሩ የሚደርስበትን በዘበዛና ተፅዕኖ ለመቋቋምና በሕብረት መታገል እንዳለበት ተገ
ንዘቦ በተግል ቀ/ጸ/ቤት ያቋቋመበት
3 — የመምህራን ማህበር በተግሉ መድረክ ላይ በተጨወተው ሚና በሰፊው ሕዝብ ዘንድ ተቀባይነት
ማግኘቱ መጀመሪያ በጉባኤው ዙሪያዎች አቀባበል በኋላ ደግሞ የጉባኤው ውስኔ የመንግሥቱን
ጠቀሳላ አደራጊት ስላጋለጠ ሕዝቡ የምርጦችን መንግሥት ዓይንህ ላፌር በማለት የገለጸበት
4 — ሰፊው ሕዝብ የኢ.ሕ.አ.ፓ.ን ፕሮግራም ካጤነ በኋላ ኢ.ሕ.አ.ፓ.ን አለኝታ አድርጉ
ለትግል የተነሳበት ነበረ::

መስከረም 1/68ዓ.ም. ወታደራዊው መንግሥት በከፋ ሕዝብ ላይ ፀረ ሕዝብ እርምጃውን መው
ሰዱ ቀጠለ:: ''መስከረም 2 ቀን የሚከበረውን የአብዮት በዓል ለማደናቀፍ የኢ.ሕ.አ.ፓ.
ሠርጎ ገቦች ኺሣ መጥተዋል'' በሚል ሰበብ አምስት የመምህራንና የተማሪ መሪዎች እንዲታሠሩና
ለበዓሉም ልዩ ጥበቃ እንዲደረግ ታዘዘ:: መስከረም 2 ወታደሩ አደባባዩን አለበስ በከተማው
ዋና ዋና በሮችና በመጠለ ከተማው ከበዱ መሣሪያዎች ተጠመዱ:: ወታደሩም ከለያ ቫና ከሚሴቀ እየ
ተሰናበተ /ከኢ.ሕ.አ.ፓ. ጋር እንደሚታኩስ ስለተነገረው በዚያው የሞት እንደሆነ በማለት/
መውጣቱን ሰምተናል:: ሕዝቡ ዘግይቶ በመጠኑ ብቅ አለ:: በሁኔታው አስጊነት መምህራን ማሕበር
በበዐሉ ላይ አል ተካፈሉም:: ሊታሠሩ የነበረት መሪዎችና ተማሪዎች ተደበቁ:: ሳብ አደሩ ግን
የኢ.ሰ.አ.ማ.ን አርማ ቀይ ባንዲራና ቀን ደፍቶ መሀል ሜዳውን ከለለ:: የከ/ሀ/ አስተዳዳሪ
የተሮለውን ሰዓት አሳልፍ መጥቶ የፍራቻ ንግግር ካሰማ በኋላ በፍራቻ ተሎ በዓሉ እንዲፈጸም
አደረገ:: በሂማ ከተማ ከየካቲት '66 ወዲህ ከተደረጉት ሰልፎች ሁሉ የ67 ያወዛደር ቀን
በዓልና /የቸለቃ ለሚሰ አዱሀሪ ንቅናቄ ወቀት ነበርና/ ይኸኛው በጣም ቀዘቃዛ ነበር:: በሂማ
ብቻ ሳይሆን በአጋሮ፣ በሌሙና በበንጋ በዓሉ የቀዘቀዘ እንደነበር ከደረሱን ዘገባዎች ተረድተ
ናል::

መስከረም 3 ቀን ልክ በ9 ሰዓት የከፋ ክ/ሀ/ ዋና አስተዳዳሪ ኩሉኔል ካሣ ደግደፍር
በጊቤ አዳራሽ ለሴቶች መደራጀት ለመወያየት ከ30 የሚሆኑ ሴቶች ጋር ተገኙ:: ይህም የሆነው
ነሐሴ 28'67 ዓ.ም. አስተዳዳሪው ሴቶችን ሰብስቦ ''ለመስከረም 2 በዓል የገንዘብ መዋጮ
ዘግቧት አድርጉ'' ቢላቸው ''እኛ ተደራጅተን በፖለቲካ፣ በሰሻልና በኢኮኖሚ እስካልተካፈ
ዱረስ ቅናንቱ ገንዘብ መሰብሰቢያ አይደለንም'' ብለው ስላሳፈረት ሴቶችን ''ሊያደራጁ'' መገ
ኘቱ ነበር:: ሠፊ ውይይት ከተደረገ በኋላ ሴቶች እኛ ነፃ ሆነን እንደራጅ ብለው ጠይቀው 11
ሴቶች ያሉበት የአደራጅ ኮሚቴ አስመራጭ ወከለው ተለያዩ:: ያን ሰሞን የመደራጀቱና የፖለቲካ
ውይይቱ በሂማ ታሪክ የመጀመሪያውን ምዕራፍ ከፈተ:: ሴቶችም ብቻቸውን የእርስ በርስ ውይይት፣
ክርክርና ሀሳብ ለሀሳብ መለዋወጥ ጀመሩ:: በሂማ የሴቶች እንቅስቃሴ ከፍተኛ ደረጃ የደረሰው
ግን መስከረም 10/'68 ዓ.ም. ነበር::

በተባለው ቀን አስመራጭ ኮሚቴው ''የሴቶች ድርብ ጭቆና መንስዔውና መፍትሔው'' በሚል
ርዕስ መላ የከተማውን ሴቶች ጋበዘ ውይይት አዘጋጀ:: ውይይቱ በጊቤ አዳራሽ እንደተጀመረ በከ
በርቴ ሴቶች የተገዙ በዘኔዎች አዳራሹን ከውጭ በጩኸት ረበሸው ሴቶችን አስፈራሯቸው:: /እዚህ
ላይ መጠቀስ ያለበት በዘኔዎች ወይም የላኳቸው ከበርቴ ሴቶች ይህን ሲፈጽሙ የተማመኑት ''ሕጉ
ወይም ፖሊስ ምንም እርምጃ እንደማይወስድባቸው ስላወቁ መሆኑን ነው/ ከተሰበሰቡት ሴቶች መካከል
ረብ ያህሉ በፍርሃት ስብሰባውን ለቀው ወጡ:: በተፈጠረውም ግርግር የአዳራሹ በር ተሰበረ::
5 ያህል ቆሰሉ:: በዘኔዎችን የገዙት ሴቶች በመስከረም 3 ቀን ስብሰባ በአዱሀሪነታቸው የተወ
ገዙት የሴቶች በጎ አድራጊት ''እመቤቶች'' መሆናቸው ሲደረስበት ሴቶቹ የበረገጉበት ምክንያት—
1ኛ/ ስብሰባው ሕገ ወጥና በኢ.ሕ.አ.ፓ. አባላት የተዘጋጀ ነው
2ኛ/ ሴትና አዳሪዎችን አፍሰው ጉድብ ለሰፈረት በዘኔዎች ሚስትነት ለወሰዷቸው ነው የሚል
ወሬ ቀደም ብሎ ተወርቶ ስለነበር ነው::

ከረብ ሰዓት በኋላ ግርግሩ በሰራዊቶች በርታት ሲበርድ ውይይቱ ተደረገ:: በመጨረሻም ለመ
ስከረም 17 ቀን አደራጅ ኮሚቴው እንዲመረጥ፣ ለአደራጅነት የሚመረጡት ሴቶች ከከበርቴው መደብ
እንዳይሆኑ ተወስኖ ሊለያዩ ሲሉ ሙሉ የምትባል በበርቴ ''እንዴት እኛ እንመረጥም ከበርቴ በን
ሀገ ሠርተን ያገኘነው ነው እናንተ ገረዶች!!'' ቢላ ስለተናገረች ቀን ሴቶች ይዘው ወዘወዟ
ኩርኩም ካቀመሷትና ካንገላቷት በኋላ በፖሊስ ኃይል ለተዉን ቻለች:: እንዴት ጊዜት ነሉሁኔ
ታው ''አንድ የመደረክ ውይይት ነበር ሁሉም ሴቶች ነጻላቸውን [illegible]:: እንዷ [illegible]

አንዷ ለበሷን፣ ሌላዋ አገሯን ይጉትቱ ጀመር:: በተለይ አንደኛዋ መቸም በጫ የምትኩ ነኝ::
ጉሮሮዋን አንቀ ለገደለችና አንገ ይስቀሉኝ' እያለች በደም ፍላት ትናገር ነበር'' ስትል ነገ
ሩናለች:: በኋላ የከ/ሀ/ አስተዳዳሪ የሴቶችን መደራጀት ስለሰጋውና እንቅስቃሴውን ለመቃወት
በዘኔዎች ከፈጠረት ረብሻ ሲሸሹ የተሰበረውን በር እንዲከፍሉ የወይይቶን አዘጋጆች ጠይቀ ተደ
ራጅተን ማህበራችንን ካቋቋምን በኋላ እንደሚከፍሉ ነገረት::

በከፋ ከ/ሀ/ ሕዝብ አብዮታዊ እንቅስቃሴ በዚህ በመስከረም 10 ገደማ ከፍተኛ ደረጃ
ደርሶ ነበር:: ምክንያቱም

1 — የኢ.ሕ.አ.ፓ. ፕሮግራም የሰጠው የምራል ተስፋስ፤ አለኝታ
2 — በገለፁ የቀረበው የመምህራን ማሕበር ውሳኔ
3 — የሴቶች ወደ ፖለቲካው መድረክ መግባት ነበር::

ባተጨማሪም የኢ.ሰ.አ.ማ. ውሳኔ በናፍቆት ሲጠበቅ መስከረም 12 ቀን ማታ ''አወናበጅ መም
ሀራን ታሰሩ ሲሉ ዎርጦች አናፉ::

መስከረም 13/'68 ዓ.ም. ሕዝቡ ፀጉረን ይነጥ ጀመር:: በተለይም በጉና በከካበቢው
ሕዝብ በኩል በጣም ከፍተኛ ተቃዋሚነት ያለው መሪ ታሰሯል ሲባል በዙ ሰዎች ሰግ ...::
በዚህ ላይ ሕዝቡ ነገረን እንዲያጠነውና ተከከለኛ እርምጃ እንዲወሰድና ... መቃወር ...
በዩት ማለቂያ አለመሆኑን በዝባቱ እንዲያውቀ ተደረገ:: ለዓርብ መስከረም 15/'68 ዓ.ም.
ከፍተኛ ትዕይንተ ሕዝብ እንዲደረገ ተወሰና ሁሉም በስፋቱ ዝግጅቱን ቀጠለ::

መስከረም 14/'68 ዓ.ም. የኢ.ሰ.አ.ማ. ውሳኔ አንድ ከ ፲ 12 ሰዓት ላይ ደረሰኝ::
ሰዓቱ የማህበራቶን ተወካዮች ለመሰብሰብ አመቺ ስለነበረምና የተገኙት 12 ሰዎች ውሳኔውን አነ
ብበው ተወያይተው ተለያዩ::

መስከረም 15/'68 ዓ.ም. በ3 ሰዓት ትኩል በመርካቱ የተነሳ ሰላማዊ ሠልፈኛ ወደ አስ
ተዳደር ቢሮ አመራ:: ''ሹማሮች ይፈቱ'' ''ጊዜአዊ ሕዝባዊ መንግሥት ይቋቋም''
''ኢ.ሕ.አ.ፓ. ለዘለለም ይኑር'' ወዘተ. የሚሉ ሰሌዳዎች ተይዘዋል:: ''ወታደራዊ መንግ
ሥት ይወደም፤ ኢ.ሕ.አ.ፓ. ይቀደም!'' ''ጊዜአዊ ሕዝባዊ መንግሥት ይቋቋም'' የሚሉ መፈክሮች
ይዘመራሉ:: ግስጋሴው ረጋን ድምፁ ጮቆ ያለ በለነበር ከመጀመሪያው ሠልፈኛው ለበፊ የተከናቀ
ይመስላል:: በሰሩፊ ላይ አዲስ ነገር አይታይል:: ይኸውም የሴቶች ቁጥር ከማና ከጫፍ ጊዜ የበ
ለጠ ነበር:: እንዲያውም ሰሰፈን የምትመራው አንዲት ለዣገረድ ነበረች:: አብዮታዊ ሠልፈኛው
ሺማ ማዘጋጃ ቤት ሲደርስ የጥይ፤ አሩምታ ተከፃ:: ሁሉም ነፍሱን አጥፍቶ አለ:: ለአንድ ሰዓ
ያህል በማከታተል ተኩሱ ከጠለ:: ያገኙትን ሁሉ አፈሱ:: የተሰም የከተማውን ቤት አንዱ ባንዱ
እየፈተሹ መምህራንን፣ ተማሪዎችን፣ ዘማቾችን፣ ገበሬዎችንና መታወቂያ የሌለውን በመንገዱ የተገ
ኘውን ሠራተኛ ሁሉ ወስደው አጉሩ:: በዚህ ዕለት ከ1500 — 2000 የሚደርስ ሕዝብ ታሠረ::
የታሠረው ሕዝብ በመሰ ፖሊስ ጣቢያ እስኪደርስ እያንዳንዱ ሰው ተደበደበ፣ ተረገጠ:: ከዚያም
ወደ ግቢ ሲገባ ሕይወቱን እስከሚስት ከደበደቡ በኋላ አብዛኛውን በአርና ሽንት ውስጥ እንከባ
ለው ለንት እንዲጠጣ አደረጉት:: የተጉነጨ ሲያስታውክ እምቢ ያለ ሲረገጥ የፋሺስት ቡችሎች
''ሠፊው ሕዝብ ያዙንህ! በፊደሉ ችካታችን ቀን ተከ ነውን'' እያሉ ይስቁ ነበር:: በለት
እንዷ ሳይመርጡ በሰደፍ እንዳሻቸው ይማቱ ስለነበር ብዙ ደም ፈሷል፣ ጥርስም ረገፏል::

የዚያኑ ዕለት ማታ አስተማሪዎችን፣ ተማሪዎችን፣ ዘማቾችና ታጋይ የገበሬ መሪዎችን አስቀር
ተው ሌሎችን ለቀቁ:: ቀጥለውም 18 መምህራንና 2 የከተማ ዘማቾች አስቀርተው በ18/1/'68
የቀሩትን ፈቱ:: አንደኛው ዘማች [illegible] ይህ ነበር ተብሉ ሲወነጀል ሁለተኛው ደግሞ ከኪሱ
''አይገዛም'' የሚል መዝሙር ቅጂ ስለተገኘበት ነው:: መዝሙሩን ከየት እንዳገኘቸው እንዴትና
ገር ብዙ ከሰቃዩዋት በኋላ አልናገር ስላለች እንዲሁ አስረው አስቀመጧት:: አንዳንዱ ጓደኞች
ሁኔታውን ሲገልፁ ያንገበግባቸዋል::

የጂማ ሕዝብ የአርና ሽንት መጠጣትን ጉዳይ ሲያጠና ሲያወርዱ ማክሰኞ መስከረም 19/'68
ዓ.ም. የኢ.ሰ.አ.ማ. ጠ/ጉባኤ ውሳኔ መሰረት በማድረግ የጉገዱ ባንክና የአ.አ. ባንክ ሠራ
ተኞች ሥራ አቆሙ:: የተገለፁ [illegible] ገቢት ሥራ ሠራተኞች በዘን ጊዜ ምንም ሥራ ባላለነበር
ቀደም ብለው እንዳቆሙ ነበር [illegible] ግን እርምጃ አልወሰዱም ቆኖው ምክንያቱም 1— የመስከ
ረም 15 ቀን ድርጊት የፋ[illegible] ቀካኔ በገለፁ ሰላባ ሠራተኛው ጠበንጃ ካልያዘ በቀር ሥራ
ማቆሙ ለአርና ሽንት ገብዘ [illegible] ነው ብሉ በሳሰበ ኋሀን 2— ብዙዎች ሠራተኞች የኢ.ሰ.አ.ማን

ውሳኔ-ስላሳዩትና ስላለሰውት

3. መሪዎቹ በደንብ ቀስቀሳ ስላላደረጉ::

የንግድ ባንክና ኢ.ኢ. ባንክ ሠራተኞች ለሁለት ቀናት /19,20/ ቁራጥ ተጋድሎ አደረገዋል:: /ከሺማ ዘጠባጭ ሁኔታ ጋር ሲነፃፀር ማለታችን ነው/:: ምንም እንኳ የኢት. ንግድ ባንክ ጠበቃ የሆነ አንድ የቀኝ ክንፍ ንዑስ ከበርተ ወዲያው ሥራ እንዲቆሙ ያስቻለው ጊዜ ዐዋጁ እንደታወጀ ከከ/ሀ/ ፖሊስ ም/አዛዥ ኩሉኔል በቀለ ማናዬ ጋር ከተመካከረ በኋላ ሠራተኞችን እንዲገቡ በስልክ ቢገፋፋም ሠራተኞቹ ሳይበገረለት ቆይተው ከኢ.ኢ. በደረሳቸው መመሪያ መሠረት ከሁለት ቀን ትግል በኋላ ወደ ሥራቸው ተመለሱ:: በዚያን ወቀት ተጠባባቂ ዋና አስተዳዳሪ የነበረው ኰ/ካሣዬ ማንደፍሮ ዋና አስተዳዳሪ ሆኖ ተሹሞ ወደ ሺማ በሳምንቱ ተመለሰ::

የታሠሩት 18 መምህራንና 2 ዜማቾች በመስከረም መጨረሻ ላይ በኩሉኔል ካሣዬ ሊቀመንበርነት በሚመራው የከ/ሀገረ አስተዳደር ጉባኤ እያንዳንዳቸው 3 ወር እንዲታሠሩ ተፈረደባቸው:: በዚህ ጊዜ እንቅስቃሴው ቀዘቀዘ አለ::

ጥቅምት ሲደምር የሺማን ከተማ እንቅስቃሴ በአዲስ መልክ ማደራጀት ተጀመረ:: ካለፈው በመጣር ትግሉ ከቨሹስ መካሄዱን ቀጠለ::

ወስጥ ለወስጥ የሚካሄደው የሕዝቡ እንቅስቃሴ ወላፈን ከተማዋን ፈጃት:: በዚህም ምክንያት የሠራተኞችን ችግሮቻቸ በየጊዜው እየሰበሰቡ ማስጠንቀቂያ ዛቻና እንዳንዴም የበደብ ወርደባን ያስከሟቸው ነበር:: ለምሳሌም ያህል የሻይ ቤት ሠራተኞች ማህበር ፕሬዚዳንት ከአዲስ አበባ ሕዝባዊ ሂ ዐዴገት ሚኒስቴር ለተላፈለት ደብዳቤ መልስ ጽፍ በመገኘቱ እንዴ ማኪ ወታደር የሚሠራበትን ድርጅት ከበፍ ተኝ እከ ሄደ:: ለምን ቢሏቸው "ከኢ.ሕ.አ.ፓ. ደብዳቤ ደርስታል በለን ነው" ኢሉ መለሰዋል:: በዚህ መካከል ማዕከላዊው መንግሥትን እንቅስቃሴው ከመጠን በላይ ስለሳሰበው በጥቅምት ወር መጀመሪያ ላይ 3 ከባድ እርምጃዎችን ወሰደ::

1— ደንታቢስ ፀረ ሕዝብ እርምጃ አወባሰዱ ትንበ ጓኛ የሆነውን የከ/ሀ/ ፖሊስ አዛዥ ኩሉኔል ጌታሁን አንስተው ደሮ የዘውዱ ምክር ቤት ፀጥታ ሹምና አፋኝ ጓድ የነበረውን የታወቀውን ፋሽስት ብርጋዴር ጄኔራል ዳንኤል መንግሥቱን ሸሙ::

2— ለአንድ ወር ያህል ሠስት የደርግ አባሎች ከፋ ውስጥ እየተዘዋወረ የሕዝቡን ትግል እንዲያረጋጉ "የኢትዮጵያ ትቅደም ሰይፍ" እንዲመዙ /በጭቁኑ ሕዝብ ላይ/ ተደረገ::

3— በትግል ባሕላቸውና በሕዝቡ እንቅስቃሴ የታወቁት አውራጃዎችና 5 ወረዳዎች የወታደር አስተዳዳሪዎች ተሹሙባቸው:: በዚህም መሠረት 1ኛ ሊሙ አውራጃ፣ 2ኛ/ የበንጋ አውራጃ 3ኛ/ የሊሙ ሱንጡ ወረዳ በወታደሮች እጅ ገቡ::

ከዚህ በኋላ ሁሉም በያለበት ፋሺስታዊ አደማውንና ፋሽስታዊ ድርጊትን ቀጠለ:: ጄኔራሉ እንደመጣ በከተማዎቹ ጥናት ቡድኖች ላይ ከፍተኛ ዕለላ እንዲደረግ ትዕዛዝ አስተላለፈ:: የደርጉ አባሎችም በቡና መሬት ይዞታ አመካኝተው ጠቅላላ የመሬት ይዞታውን ዐዋጁ በምን ዓይነት ሁኔታ እንደሚቀለብሱ ቀን ከበር ከበርቴዎች ማታ በዝነኛው ደጊቱ ሆቴል ከከበርቴዎችና ፊውዳሎች ጋር ሲራ ቸውን ቀጠሉ:: ከብዙ ውዝግብ በኋላም ጥቅምት 9 ቀን በአጋሮ ለሕዝብ ባሰሙት ገለጻ ለማንኛውም ሰው 10 ፈጫሳ /2$\frac{1}{2}$ ሄክታር/ ቡና መሬት መፍቀዳቸውን ገለጡ:: ባሳባት ፈንጠዝያውን ቀጠለ:: ጠመንጃውን እያጉረሰ ወደ ድሮ ቡና መሬቱ መመለስ ጀመረ:: በ2$\frac{1}{2}$ ሄክታር አመካኝቶ ከገባ በኋላ እስከ 20 ሄክታር በወሰዱ ማንም አይቀጠረውም:: የከተማው ከበርቴዎችና ፊውዳሎች "ዛሬ መሬታችንን አስመለስን፣ ነገ ደግሞ ቡታችንን እናስደግማለን" በማለት ደንፋታቸውን ቀጠሉ:: እዚህ ላይ "መሬት ለአንተ ሆኗል" እየተባለ ሲለፈፍለት ለነበረው ጭቁን አርሶ አደር ገበሬ ድርጊቱ ያለ ትግል ድሉን ሊቀዳጅ እንደማይቻል በበለጠ ሊያስገውቀው ቻለ::

የሊሙ ሱንጡ ገበሬዎች ለከፍተኛ እንቅስቃሴ ይዘጋጁ እንደነበር ለፀጥታው በየቀኑ ዘገባ ይደርሰው ነበር:: የደርግ አባሎች ከአስተዳደር ሠራተኞች ጋር የቡናውን መሬት አዋጁ በሚመለከት ጉዳይ ላይ ገለጻ ለማድረግ በሊሙ ሱንጡ ከተማ ጥቅምት 12 ቀን ተገኝተው ባሰሙት ንግግር የወረዳው ገበሬዎች አመፅ በወታደራዊ መንግሥት ኃይል "ተከክለና" መቀጫውን እንደሚቀበል አስገንዝበዋል:: እንደምሳሌ ሲጠቀስ የነበረው የቢቹ /ጉጃም/ አል ፏት /ቀጣት ይሉታል/ ነበር:: በተለይም የከ/ሀ/ ፖሊስ አዛዥ ብ/ጄ/ ዳንኤል መንግሥቱ ባሰማው ንግግር የአካባቢው የገበሬዎች አመፅ ካልቆመና እንዳንዱ የሽፈቱ ስያቸም ትሎ እጃቸውን ካልሰጡ እንቅስቃሴውን ባለው ኃይል እንደሚቀጭ ተናገረ::

ያለው አለቀረም ጥቅምት 16/'66 ዓ.ም. ጋዱ ደረደ ለገበና ዘማች ወንጫራዱ በቀለገ ከቀኑ 9 ሰዓት ላይ ከጂማ ተ ገበሬዎች ጋር ሰወያዩ በዱንገት ወታደሮች በባለባቶች ጠቋሚነት ደርሰው የጥይት እሩት አደረጉባቸው:: ወዲያው ''ሸፍታው ተገደለ'' የሚል ወሬ የለውን ከዘማ አናፈበው:: የከተማው ባለስልጣኖች ነጋዴዎች፣ ፊውዳሎችና ፖሊሶች ፈነጠዙ:: ከ10 ሰዓት ጀምሮ እስከ 12 ሰዓት የደረደን ሬሳ ለከተማው ሕዝብ አሳዩ ለቁመት ወደብ ''ገዳይ ጠሉ'' ታማን ነቃቸውንም ቢ ተራማጆች ደም በመታጠብ አረጋገጡ:: ይህ ለሌሎ አደወፊዎች ከበና መሬት አዋጁ ጋር ተያይዞ የመጨረሻ ''ዱል'' የለበ ለበ ሰጠቸው:: የምርጦች መንግሥት ከገና ቸው በመሆኑ ''እምዩ ደፍጌ'' ማለታቸውን ቀጠሉ::

ጋዱ ደረደ ሸፍታ ነበርን? መልሱ አዎን ነው:: ገበሬዎችን ማደራጀትና ማስታጠቅ የጀመረው የመሬት ይዞታ አዋጁ ታውጆ እርሱም የወረዳው የመሬት ይዞታ ሹም ሆኖ መሥራት ከጀመረበት ጊዜ ነው:: ከዘማቾች ጋር በመሆን ገበሬዎቹ 1— በማህበር ሰው ደሆጀት 2— የፖለቲካ ንቃት ከመስጠት 3— ገበሬዎቹ ከበላባት ጭቆና እየነጠቁ በመጭቆና ተጥቁ እንዲታገሉ ያደርግ ነበረ:: በመስከረም [illegible] የተደረገውን አፈሳ ምክንያት አድርጎ ለሁለት ሺሕ ጠፍቶ ተደበቁ:: ፖሊሶች ''ሸፍታ'' እያሉ ማስወራት ጀመረ:: እርሱም ከቀበሌ ቀበሌ እየተዘዋወረ ገበሬዎችን ለትጥቅ ትግል ማደራጀትና ማዘጋጀት ጀመረ:: በየአንዳንዱ ገበሬ ማህበር ቢያንስ አሥራ አምስት ጠበንጃ ካስታጠቀ በኋላ ለውን ከጂማና ከአ.አ. የሚያገናኙትን ሁለት ድልድዮች አፍርሶ ትግሉን ሊያካሂድ ነበር:: ሆኖም ጊዜው የበሰለ ወቅት በመሆኑ እቅዱ እስከሚሆን ድረስ ሲጠባበቅ በመካከል ፀያታው ቀደመውና ተገደለ:: ጋዱ ደረደ በደማቁ ቀለሙ ገበሬዎች ዘንዱ ከፍተኛ ተወዳጅነት ከነበረው ዘማች ወንጫራዱ ጋር ከንዱን ከመንተራሱ በፊት ገበሬዎችን በማደራጀትና በማነቃቃት ከፍተኛ ተጋድሎ የፈጸመ በመሆኑ የሊሙ ሕዝብ እስከሁን እንዳዘነ ነው:: እንዲያውም የሁለቱን ታጋዮች ሐውልት ለማውጣት በሚስጢር እየተመካከረ ነው:: በዚህም ቢሆን ሶስት የገበሬ ማህበራት መሪዎች ሰብዳት 2 ታስረዋል::

ጋዱ ደረደ አንዳንዱ ግልህ ስህተቶች ነበሩት:: እነዚህም

1— ሚስጢር በዘማቾች በሙሉ ይጠብቅ ነበር
2— የጊዜውን ሁኔታ በደንብ አይረዳ እስተመለከተውም
3— የኢትዮጵያ የፖለቲካ ሁኔታ ከተገመገመ በኋላ ወደ አዲስ አበባ ሄዶ እንዲደርስ ቢያስብበት ጥሩ ማለት ነበር::

እነ ደረደ ከተገደሉ በበነጋው የሊሙ ዘማቾች በሙሉ ታሠሩ:: የጂማው ፀረ ሕዝብ ደርጊት በእነሱ ላይ ተፈጸመባቸው:: ከሌሎች ዘመቻ ጣቢያዎችም በአንዳንዱ ምክንያት የቀረትን ዘማቾች እያመጡ አሠሯቸው:: የተፈጸመባቸው ግፍ ይህ ነው አይባልም:: የአንዷ ዘማች ዐይን በወታደሮች ቆሰ ስለጠፋ ሕክ አበባ ተገኘለች:: ከቱውንም ለዱ አገረደችን ''የኢትዮጵያ ተቀደም 'መምህራን''' እነ ዐምባ አለቃ አሰፋ እየወሰዱ ሲገናኟቸው ሰሉ እየጮሁ ያመለጡ ጥቂት አይደሉም:: ቡዩ የኢትዮጵያ ተቀደም ትምህርት ቤት ጎሺንሊን!!

በዚህ ሁኔታ የከፋ የመደብ ትግል እየገፋ መጣ:: በጥቅምት መጨረሻ የገጠረ የመደብ ትግል እየገፋ መጣ:: በጥቅምት መጨረሻ የገጠረ የመደብ ትግል ''ደበዘዘ'' የከተማው ደግሞ ሞቀ ማለት ጀመረ:: የሚያዝያ 27 2ኛ ደረጃ ተማሪዎች

1— አደጠሪው ዩት/ቤት ዲሬክተር መሀመ ሠላስ ታደሰ ጥራው መለሰ ታደሰና የት/ቤቶች ሥራ አስኪያጅ ተገር ውብ እንዲነሱ
2— ኤክስትራ ክብ መቦቶች እንዲፈቀዱ
3— ተራማጆች እንዲፈቱ በመጠየቅ ትምህርት አቆሙ

በዚህ መካከል በናፍቆት ይጠበቅ የነበረው የመምህራን የሥራ ማቆሚያ ቀን ህዳር 7 ደረሰና ከፋ ከዳር እስከዳር ተጠነቀቸ:: የመንግሥቱ ፀጥታ ፕሮፓጋንዳውን ቀጠለ:: ወታደሮችም ዘገቡት አደረጉ:: በጂማ የነበረው ሁኔታ መፈናፈኛ የሚያሳጣ ስለነበር በህዳር 7 ቀን መምህራኑ ት/ቤት መሄድ ግድ ሆነባቸው:: ቢት ከጥዋቱ በወታደርና በመኪና ተጠለቀለቁ:: እንዲያውም ምንም ነገር በሌለበት በከተማ መሀል ከጧቱ 3 ሰዓት ጀምሮ ወታደሮች ወደ ሰማይ ተኩስ ጀመሩ:: በአጋርና በጊምቦ በዚህ ዕለት ሥራ ያቆሙ መምህራንና ተማሪዎች በፋሺስት አጠራኝ እስተዳዳሪ ሻለቃ ሰሉመን [illegible] አማካኝነት ተይዘው ከተገመገሙ በኋላ መምህራኑ እያንዳንዳቸው $50.00 እየተቀጡ

ራሻው ፖሊስ አዛዥ ለክ/ሀ/ፖሊስ አዛዥ የመምህራኑ ቁጥር ከፖሊሶች ስለሚበልጥ ዝጫዊ ኃይል ''ይላክልን'' ብሎ ጠይቆ ነበር:: ዘማቾች የደረሰበት ከመምህራን ጉን ሆነው ታገለዋል:: ተማሪዎ ችም በበኩላቸው የመምህራኑን መጠይቆች በመደገፍ በሺዎች አጋር፣ በንጋና ሌሙ ሰንጡ ትምህርት የጥቆም ከሰፊው ሕዝብ ጋር ተሰልፈው ታጋይነታቸውን አስመስክረዋል::

የተማሪዎች ጓዳኝነት ያስደነገጠው የፋሺስቶች መንግሥት የተማሪ መሪዎችንና ~~ተራማጅ መምህራ~~ ንን ''ተማሪዎችን በኋላ ሆነው ይገፋፋሉ'' በሚል አስጠብቦ አደን ጀመረ::

በመስከረም ወር የታሠረት 18 መምህራንና 2 ዘማቾች በኅዳር 17 ቀን ''በምህረት'' ~~ሰፈቱ ለንግግደርግን~~ ከተማሪዎች ጋር ግንኙነት እንዳያደርጉ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸዋል:: ~~የቀበሌ~~ ትም የመምህራን እጥረት ስላለና አሥር ቢቀን ለተፈና ~~ተራማጆች ማጉሪያ~~ ስለተፈለገ ነው:: በዚ ህን ዕለት በሚዛን ተፈሪ ከዘመቻ ዘማቾች መካከል በፖሊስ እጅ ሁለት ተገድለው አራት ቆስሉ:: ዘማቾቹ ተይዞ በእጅ ሰምህሬን ... በጉበት ሰውን ከመምህራን ጋር ከመታገላቸውም ሌላ በአካባ ቢው ያለው ሁኔታ ምንም አለሠራ ስላላቸውና በምግብ እጥረት ስለተሰቃዩ ''በታቸን ስደዱን'' የሚል ጥያቄ በሰሩ የተና የተቃብሉ አደጋ ደርሶባቸዋል:: አሁን በዘመቻ ጣቢያው የሚገኙት 26 ብቻ ሲሆኑ /አንደም ታሥረዋል/ ከ50 በላይ የሚሆኑት ዘማቾች የደረሱበት አልታወቀም::

አሁን በከፋ ክ/ሀ/ ያለው ሁኔታ በጣም የሚያሳዝን ነው:: ፀረ ሕዝብ ደርጉ ከዓር እስከ ከዓር ለፍፍል:: የደርጉ ፋሽስታዊ መለከና እጅ በገለጹ ሕዝቦ ሰረዳው ቸለል:: የደርጉን ''ፀረ ፊውዳልነት'' ሊያጋልጥ የሚመስረት የቀን ክፍያ ገበሮ ከበርቴ ሊገሱት የፊውዳሉን የኢትዮጵያ ክፍሉ ካበረሥለሱን ታረስ ... ይቦቃል::

አተራድ ክፍል ከሸፊ ተተ ቀን ሁምር በዘ ደሀ ገበሬዎችንና ከ150 በላይ የሚሆኑ ጭቆን ወታደሮችን ገድሏል፣ አካለ ስንኩል አድርጓል:: የደርጉ ጥጋበኞች ከዚህ ሰው ጋር ለመታረቀ ቢቀን ከሺዎች ማጎሪ 2 - 3 ጊዜ በሃለኮፕተር ይመላለሱ ነበር:: ለአብዮታዊ ፀረ ሕዝብ ነቀ ቀጠቀውን ነፍስ ገዳይ ገበሬዎች አይመስሉ የሚችሉ ቢሆንም መንግሥቱ የመረጠው ዘዴ ~~ካር~~ ~~ዕርቅ~~ ለማስገባት:: ይህንንም ለማድረግ ስያሉ ወረቀቶችን ከአየር ላይ በትነዋል:: ከእነዚህ ወረቀቶች መካከል በጣም ሳቢነቱ፣ በፀረ-አብዮታዊነትና በፋሺስትነት እንዲፋ የሆነውን ከዚህ በታች እንጓለ አቅርበነዋል::-

ኢትዮጵያ ትቅደም
/ከር ታ/

በጊዜያዊ ወታደራዊ መንግሥት
ከአገር አስተዳደር ሚኒስቴር የተሰጠ ማስገንዘቢያ

የኢትዮጵያ ትቅደም ዓላማ በዕኩልነትና በወንድማማችነት መንፈስ የኅብረተሰባዊነትን ኑሮ መሠረት ለማስያዝ ስለሆነ ኢትዮጵያዊ የሆነ ሁሉ በደስታ ሊቀበለው ይገባል:: ይህን መሠረተ - አሳብ በትክክል ያልተረዱ አንዳንድ ግለሰቦች ተገቢ ብሎ ሌሎቹንም ሊያሳስቱ ሞክረው ሳይሳካላቸው ቀርቷል:: ''ኢትዮጵያ ትቅደም'' ሲባል ኢትዮጵያውያን ሁሉ ጉልበታቸውን ... ለየ ለአንዱ አትቅደም የመሻሻል ዓላማ ሮጥር ታጥቀው እጅ ለእጅ ተያይዘው በአንድነትና በትብብር ነት በመሥራት ለብዙ ዘመናት ተጭኖባቸው ከኖረው የመከራና የችግር ኑሮ እንዲላቀቁ ለማድረግ ነው እንጂ ለይስሙላ የተነገረ ቃል አይደለም:: የኢትዮጵያን ሰላምና ዕድገት የሕዝብዋን አንድ ነትና ኅብረት ለማደናቀፍ መሞከር ጠቀሳላው ሕዝብ ወደ የተቀበለውን ለውጥ እንደመቃወም የሚያስ ቆጥር ስለሆነ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ ከዚህ ዓይነቱ ጸያፍ ተግባር መራቅ አለበት::

መንግሥት ሕዝቡን በዕኩልነትና በፍቅር ስለሚያስተዳድር ከጎረቤቶቻቸው ጋር በመጣላት በለየ ለየ ወገኛል ምክንያት ሸፍተው ጫካ ይኖሩ ለነበረት ሁሉ ምህረት አድርጓል:: በምህረቱም አማካኝነት መሠረት አብዛኛዎቹ ከቤተሰቦቻቸው ጋር በሰላም ለመቀላቀል ችለዋል:: ሰሞኑን በሸዋ ጊሚራ ያለ ውጡን ትርጉም ባልተገነዘቡ ሰዎች ምክንያት የተፈጠረው ውዝግብ ሰላማዊውን ሕዝብ የሚያሳስት ሆኖ ተገኝቷል:: የዚሁ ክፍል ወረዳ አስተዳዳሪ የነበረት ቀኛዝማች ከፍሌ ገብረ ሥላሴም የለውጡን ዓላማ ዘከተለው ሕዝቡን ማስተባበርና የንቅናቄውን መሠረተ አሳብ ማስረዳት ሲገባቸው ነበር::

ቀሳው የኢትዮጵያ ሕዝብ የለውጡን ዓላማ በደስታ ከዳር እስከ ዳር በተቀበለበት ባሁኑ ወቅት በሸዋ ጊሚራ ቀዋሚ መስማት ያሳዝናል:: ባለፈው የጌምና አስተዳደር ምክንያት ተረስቶ የነበረው የገጠሩ ሕዝብ ባሁኑ ጊዜ አስፋ፣ ደሞ፣ ግረሻና ማሞይ ይዞ በልማት ሥራ መሠማራት አለበት እንጂ ጠመንጃና ጦር በመያዝ ጊዜውን በወለም ዘለም ማባከን አይገባውም:: ኢትዮጵያ የምትቀድመው በሥራ ነው እንጂ በወሬ አይደለም::

ቀኛዝማች ክፍሌ ገብረሥላሴና ሌሎችም የሸዋ ጊሚራ ነዋሪዎች የበደሉት ነገር ስለሌለ በመንግሥት በኩል የተወሰደባቸው ርምጃ የለም:: ስለዚህ በአሉባልታ በመመራት ለጸጥታ መደፍረስ ምክንያት መሆን ስለማያስፈልግ በሰላም ለውጡን ተቀብሎ መኖሩ የተሻለ ነው:: እንደሌሎች ክፍለ ሀገሮች ወደኋላ የቀረው የሸዋ ጊሚራና የአካባቢው ሕዝብ ኑሮ እንዲሻሻል መንግሥት በርቱ ጥረት በሚያደርግበት ወሁኑ ጊዜ ሁሉ ትብብር በማሳየት ራስን በራስ ለመርዳት መሞከር ስለሚያስመሰግን ቀኛዝማች ክፍሌና ሌሎቹም ይህን አውቀው ለማተንና ዕድገትን በሚያስገኝ ሥራ ለመሠማራት ወሸቀዳደም ይኖርባቸዋል::

ቦ ተለይም ቀኛዝማች ክፍሌ ገ/ሥላሴ በወረዳ አስተዳዳሪነትዎ የሸዋ ጊሚራን ሕዝብ መከረውና አስረድተው ከስህተት ላይ እንዳይወድቅ ማድረግ ኃላፊነት ስላለብዎት ከመንግሥት ሠራተኞችና ከጸጥታ አስከባሪ ፖሊሶች ጋር በግልጽ በመነጋገር ሰላማዊ ኑሮዎን ይቀጥሉ እንጂ በአጉል ወሬ ተጋሪ አይታለሉ:: የለውጡን ፍሬ ለመመገብ ተባብሮ ወደፊት ለመራመድ ከሚያስፈልግበት ደረጃ ላይ መድረሳችንን ምንጊዜም መዘንጋት አይገባም:: ለራስ ሲቆርሱ አያሳንሱ እንደተባለ ሁሉ ለውጡ ዘላቂ እንዲሆን ሰፊው ሕዝብ ሙሉ ተባብረን ማሳየትና አንድነት ባለው ዓላማ መመራትን የኑሮ ሥርዓት ማድረግ አለበት:: ስለዚህ ቀኛዝማች ክፍሌና ተከታዮቻቸው ይህን ሰላማዊ ጥሪ ተቀብለው ለከፋ አውራጃ አስተዳዳሪ ሰላማዊነታቸውን እንዲገልጹ ይሁን::

ግንቦት 28 ቀን 1967 ዓ.ም.

ጥቅምት 25/'68 ዓ.ም. የመጨረሻውን ድርድር አደረጉ:: በጣም የሚገርመው መንግሥቱን በመፍራት ዘአርቡ ጋር ያልሸፈቱትን ደሀ ገበሬዎች መንግሥቱ ምንም ይጋፍ ስላሰበጣቸው ''ይቅርታ እንዲያደርግላቸው እየተማጠኑት ነው::

ማጠቃለያ

ወከፋ ክ/ሀ/ ለነዚህ ሁሉ ገበሬዎችና ተራማጅ ደም መፍሰስና መንገላታት ተጠያቂው በከንቱና ደረጃ ምርጦች ሲሆኑ በ2ኛ ደረጃ በከ/ሀ/ የሚገኙት

1. ኰሎኔል ካሣዬ ማንደፍሮ የከ/ሀ/ ዋና አስተዳዳሪ
2. ፊታውራሪ ታደሰ ታዬ '' ም/ዋና ''
3. ብ/ጄኔራል ዓንዱል መንግሥቱ '' ''
4. ኰሎኔል በቀለ ማናዬ '' '' ፖሊስ ዋና አዛዥ
5. አቶ ተሻገር ወዳ '' '' ም/ ት/ቤቶች ሥራ አስኪያጅ
6. መቶ አለቃ ፋንታሁን የምድብ ጣቢያው አዛዥ
7. ሻለቃ ሰሎሙን ደምሴ የሌሙ አውራጃ አስተዳዳሪ ናቸው::

ይህን ሁሉ ዘተመለከትን በኋላ የምርጦች ቡድን ዓላማ ምንድነው ብለን እንጠይቅ ይሆናል? ዓላማው አንድ ብቻ ነው:— በሥልጣን ላይ መቆየት:: በሥልጣን ላይ ለመቆየት ከኢምፔሪያሊስቶች መማሪያ መመፀወት ባያገኙው አበሮ መደለትም ማምረል:: በሥልጣን ላይ ለመቆየት የፊውዳሊስቶችን ጥማ መስም እንደጀመረ ''በደል ያሰፈፀሙት'' ቀኛዝማች ክፍሌ ገ/ሥላሴ አንድ ምሳሌ ነው:: ህን በመላ የኢትዮጵያ ግዛቶች እያሰረ፣ እጨፈጨፈ፣ እየገደለ ነው:: በሥልጣን ላይ ለመቆየት ላወደፈን የሚገድል፣ የቢሮና አቀባባይ ከበርቴዎችን /ለይኛውን ነውስ ከበርቴንም/ ጥቅም የሚያከታትት የፖለቲካ ሥርዐቶች የመጨረሻ አስከፊ የሆነውን ፋሺዝምን ዘርግቷል::

ያቀረብነው የከፋ ሪፖርት ላይ የምንጨምራቸው ነጥቦች አሉ:: አንደኛው የተጠቀሱት ገኞች አሁንም በበለጠ ግለት መቀጠላቸው፣ ባንፀረም ሕዝብና ጆር ቲያቸን የሚያከሂዱት ትግል ይበልጥ መፋፋማቸው ሲሆን ሌላው እነስተኛ ነጥብ በሁለተኛ ደረጃ ተከባሽነት ከዘረዘረት ቡችሎች መካከል የከፍለ—ሀገሩ ትምህርት ቤቶች ሥራ አስኪያጅ የነበረው የሲ አይ ኤው /የአሜሪካን ስለላ ድርጅ ሳባሉ ተሻገር ውቢ መሞት ነው:: አቶ ተሻገር ለጊዜው ባልታወቀ ዱንገተኛ ምክንያት በመሞት ከሰፊው ሕዝብ ፍርድ ቢያመልጥም መሰል ቡችሎችና የምርጦች ቡድን ሰፊው ሕዝብ የሚሰጣቸውን ፍርድ የሚሰጡበት ጊዜ አይገኝ ሩቅ እንዳልሆነ የምናምንበት ነው:: እኛም በየቦታው የሚካሄዱትን ድርጊቶች እውነተኛ መልክ እየዘረዘርን ማውጣታችን አይቀርም:: የተወሰኑ ገጾች ያሉት ስምንታዊ ኃዘጠማካሄዳችን ይህን ገጻታችንን እንዳናዘወትር ያግደናል እንጂ የተመሳሰይ ሪፖርቶችና ሰነዶች እጥረት የለብንም::

በከፋና በሌሎች ሰፍራዎች የሚካሄደው ፋሺስታዊ አመፀ ይቁም!

የታሰሩ ተራማጅ መምህራን ተማሪዎችና ወታደሮች ባስቸኳይ ይፈቱ!

የምርጥ መኰንኖች መንግሥት ወርዶ ጊዜያዊ ሕዝባዊ መንግሥት ይመሥረት!

ፋሺስቶችና ፊውዳሊስቶች የሚፈነጩበት ሰፊው ሕዝብ ያቸንፋል!